

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évszázadra 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 8t hasábos garmond sorért 1—szó 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent

Nyitléri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Kolozsvár és vidéke természeti ritkaságai érdekében.

A napokban folyt le városunkban a néptanítók közgyűlése, mely alkalommal a különböző tanítézetekben rendezve volt természeti ritkaságok és minták gyűjteményeit, úgy a rajz-, kézikönyv- és mértani eszköz-kiállításokat is megszemléltek a nevelés és tudomány ezen barátai: a képezdék, ev. reform. főtanoda, lyceum és év. lutheránusok iskolái látás, észlelés és okulás tárgyait gazdag változatban mutatták fel.

Ugy tetszik nekem, legérdekesebb volt mégis a Schuster Károly év. luther. leányiskolai öreg tanító gyűjteménye, a mi Kolozsvár és vidéke természeti ritkaságait s még sok egyéb nevezetességet is foglalt magában; közzemlére ki volt állítva november 2—5-ik napjain, s a mi a dilettansokat bámullalt, a szakértőket tisztelettel töltötte el azon hangyunkasság és valódi tudományzeretet iránt, melynek ez világos tanubizonyága.

A többi gyűjteményekben látszott, hogy értelmes és szakavatott tanítók hogyan választották ki s gyűjtötték össze és szerezték meg az illető testületek gyámolításából a czélszerű tanítás és nevelés eszközeit: ez szép és tanuságos, de az előállított és beszerző más-más egyének; míg itt minden a gyűjtő fáradságának műve, míg itt mindenkit meglepett az, hogyan tudott egy csekély fizetésű, nehéz és gyermektanítás általi kenyérkereséssel elfoglalt ember e város és vidéke határaitól a természet mindhárom országából annyi becses ritkaságot egybehordani s részben tudományosan rendezni és rendeztetni.

Mint egy gyönyörű panoráma változatos szépségeivel tűnik itt elő a város és vidéke Florája, Faunája és földtani ezernyi ritkasága. A Palaeontologia tárgyai közül a vasuti ásatások alkalmával Egerestől kezdve határukig és határukon át a hegyekben, völgyek és patakok fenekén s más különböző helyeken talált tömördek nummulit- és kővület példányok a hójai hegláncban, valamint Szász-Szent-Lászlón és a monostori hegyekben talált szintén értékes kővületek e kis szerény hajlékban egymást váltják fel. A reptiliák közül különböző békák, teknősek, kígyók, gyékek láthatók; halak közül a Szamos-folyamban fogott igen számos példányok; a rovarok közül három skatulyát tevő tudományosan rendezve; a lepék egy nagy része szintén rendezve, része rendezetlen; a hymenopterek egy nagy számú ismeretlen része még rendezetlenül; egy skatulya gyűjtemény libellákból, egy az orthopterákból (sáskák) rendezett állapotban, egy nagy számú ismét a heteropterákból (poloskák) részben rendezetlenül; az arachneidáknak viszont egy szépséggel és ritkasággal által meglepő száma, 300-at meghaladó, Kolozsvár határain és vidékén talált és üvegekben szakértően elkészített különböző pók; ugyan Kolozsvár vidékén és főleg a Bükk nevű erdő patakaiban talált számtalan csiga; különböző veteménymek, növények stb.

Mindez a mi városunk és vidéke ritkasága, szépsége és gazdagsága, mit a természet évezredek óta rakott le a földre és vizek mélyeire, a hegyek gyomrába és a kőszirték rétegeibe, mik a mi légkörünkben és mezünk határain s erdőink homályában élnek és tanyáznak, hirdette a teremtmények sokféleségét, a teremtés nagyságát és a teremtő erő mindenhatóságát! Szerzett ezen kívül az öreg ur cseré utján egy dalmatiai gyönyörű csiga- és kagyló gyűjteményt s jeles hazai ásvány példányokat.

Mindjárt ezer évet töltünk el városunk e földén. Nemzedékek hosszu sora tünt fel és alá, s mostanig nem akadt egy oly tudományos szenvedélyű ember, aki ennyi ritkaságot összegyűjtse, rendezze s a tudomány használatára elkészítse. Ez öreg tanító századok s nemzedékek mulasztását tette jóvá; szük anyagi körülmények közt, tanítással keresve kényerét, 28 éven át fordította üres óráit a gyűjteménye érdekében való vándorlásokra; két-három darab kővület napokon át tévedezett a hegyeken és patakok medreiben, s ostelenként mint drága kincsrel tért hajlékába, görzsedve a 10—15 fontnyi teruh alatt. Hát a pénzigék, halak, csigák, sáskák, lepék és rovarok hajhászata, mily fárasztó, türelmep próbáló, idő-erő-, öltöny-rongáló szenvedély!

Adassék hát tisztesség mindnyájunktól a mindnyájunknak becsületet s a tudományunk gyarapodást szerző jó öregnek!

De itt ne álljunk meg.

Schuster ur szenvedélyes gyűjtő, buzgó tudománybúvár; neki gyűjteményét gyarapítani, a mi kész, rendezni kellene; de erre nincs módja, mert helyisége kevés, pénze még kevesebb, hiszen az övé is az a hirhét élethivatás, a miről írva van: **Quem Dii odere, Paedagogum fecere.** A pénz-bajon úgy segíthetnénk, ha tudománykedvellő

polgárok adakozásából 200—300 forintot összegyűjtenénk, hogy abból készítesse meg a szükséges skatulyákat, szekrényeket, szerezzé be az üvegeket és egyéb a rendezés folytatására és bevezetésére szükségeseket. A helyiség nehézségét szintén le lehetne győzni, ha a ma már megpendítve volt eszmét valószínű, hogy a rendezésre váro városi levéltár mellett egy szintén városi természettudományi s archaeologiai muzeumot állítsunk fel; minek egyik alapja t. i. az archaeologiai és történelmi rész már meg van öt—hatszázhat meghaladó XIII.—XIV.—XV.—XVI. századi hártárára írt okleveleinkben, az ide csatolható kol. monostori konvent levéltárában, a város régiségtárában levő zászló, sisak, páncél, kard, korona, s több ilyenekből álló gyűjteményeinkben; a másik, a természeti ritkaságokat illető résznek alapjául szerezzük meg az ismertett gyűjteményt, kérjük fel rendezésére és felügyeletére az arra érdemes gyűjtő, adjunk fáradságáért mérsékelt tiszteletdíjt, s ezzel neki szinte egy féltélet nemes küzdelmeiért ifjúságunkra buzdítólag ható elégtételt, a tudományunk barátokat és gyarapodást városunknak a magyar tudós-világ előtt jó hirt-nevet s becsületet szereznék.

Quod faxit Deus!

A—a.

Az országházról.

r. Mindjárt a képviselőház ülésének kezdetén interpellálta Chorin Fer. az igazságügyért a felől, igaz-e, hogy a m. kir. Curia kebeléből alakított és az 1868 teziknek a létesítendő bírósági szervezés által igényelt módosítására kiküldött bizottság felhatalmazást kért perrendtartásunk gyökeres átdolgozására, s ha igaz szándékszik-e a miniszter oda hatni, hogy az igazságszolgáltatás érdekei újabb provisorium alkotása által ne veszélyeztessenek s a bírósági szervezés, a szóbeliség és közvetlenség elveire fektetett perrendtartás ezen újabb intézkedés által ne késleltessék?

Az igazságügyminiszter e kérdésre azonnal megfelelt. Hivott össze a Curia tagjaiból enquetet feladatul azt tüzvén ki, hogy a perrendtartás legpraegnantasabb és legégetőbb bajainak orvoslására javaslatot készítsen. E bizottság tanácskozásából nem zárta ki azon kérdés megvitatását: fentartassék e a semmitő törvényszék jelen alakjában, nem kívánatos-e azt ismét a legelső itélősközbe beosztani. E részben csak anyagot akart egy hozandó törvényre gyűjteni s e gyökeres javaslat mellett a legégetőbb bajokra is óhajtott birmi egy kisebb dolgozatot is. A bizottságnak másik feladata javaslatot dolgozni ki a végre, hogy az újonnan felállított elsőfolyamodású törvényszékeknek a bünvádi eljárást egyfolytatíva lehessen tenni. A szóbeliséget és közvetlenséget illetőleg elismeri Bittó miniszter, hogy in thesi ez az anyagi igazság felderítésére a legalkalmasabb perrendtartás; de ezeknek életbeléptetésére nem érezhet magában elég bátorságot, míg annak előfeltételei nálunk hiányoznak; például hiányzik rendes alaki és anyagi törvény, hiányzik az e renhez szükséges bírói és ügyvédi kar; hiányzik a jegyzői intézmény stb; ezért az igazságügyért a szóbeliséget és közvetlenséget a törvénykezési eljárás megkoronázásának tekintti, de nem a kiindulás alapjának. — Előbb az interpelláló némi felvilágosító észrevételekkel, majd a ház is tudomásul vette a miniszter feleletét.

Györfly Gyula és Irányi A. a felett vitáztak Zsedényi és Helfly által támogatva, valjon a budget előtt az ipar törvényjavaslat, vagy a vallás szabadságról szóló tüzessék napirendre. Ekkor Simonyi a felett kérdezősködik, igaz-e hogy Andrassy külügyér lesz, mert ha ez áll, akkor a parlamentarizmus miniszter megalakulásáig a háznak el kell magát napolnia. Szilávy erre azt feleli, hogy Simonyi korán jár, a mit említ még nem bevégzett tény. Erre a ház elhatározta, hogy legelőbb is az ipartörvényjavaslatot tárgyalandja.

Beadatván a szavazatok a ház alélnöke 247 szó közül Bano József lett 150 szavazattal.

Hajdu Ignátz a központi bizottság előadója a telepítvényesekről szóló törvényjavaslatot nyújtja be, azon javítványokkal, melyeket a központi bizottság ajánl. A törvényjavaslatot Várdy Gábor elvtársai nevében elfogadja a részletes vita alapjául azon megjegyzéssel, hogy az igazságügyér terjesszen elő tjavaslatot a jövő telepítvényeseket illetőleg is.

Dániel Pál és Gonda László rövid megjegyzései után gr. Zichy Nándor hosszas beszédben az eredeti min. tjavaslat mellett tör lándzsát, nyomós okokkal igyekezőn bizonyítani azt, mily ferde viszonyok létesülnének az abban korvonalozott különböztetéseknek-mellőzése által, a mint azt a központi bizottság javallja.

A tjavaslat további vitatása a legközelebbi ülésre halasztatott.

A vadászati tjavaslatot harmadszor is felolvasták s a főrendeletet fogják erről értesíteni.

Lapszemle.

A „Reform“ megrója a „P. Napló“-t azon állításáért hogy „Andrassy a hozzákötött óriási reményeket

csak félig teljesíté.“ Midőn a balpárt Andrassyt, mert Deák által providentiális férfiúnak nevezetelt, gunyolja, barátai követeljenek-e tőle mindenhatóságot? Lehetett-e várni mindent attól, ki hazánkknak tekintélyt szerzett a külföldön; bizalmat a királynál; ki szilárd kormányt alkotott, népessé tette a fővárost; megkoronázta a kiegyezést, honvédséget teremtett. A jövő kormányának, mely nem lesz kénytelen a bécsi politika elintézésébe is, Pestről befolyjni, kötelessége: közigazgatási s reformkormányává lennie. Uj szellemet kell teremteni Magyarországon! Uj lelkiületet a társadalomban. Uj indulatot a nemzetben. Uj tetterőt az állampolgároknak. Uj irányt a kormányzásban. Nem találkoznék-e nemzetünkben férfú, ki mindezt átértené? Ki miniszterelnök lesz, vessen számot önmagával, keresztül viszi-e a nemzeti haladást? az oktatásügyér legyen pártfogója a művészet s irodalomnak, s legyen magyar; a közlekedési miniszter ne csak építsen, de ügyeljen, hogy ne szője át bevándorolt idegenekkel a magyar fajt; a pénz- és kereskedelmi ügyéreknek legyen gondjuk az adó és gazdasági reformokra. Nem a nagy és pártpolitika, hanem munka és szakértelem legyen ambíciójuk.

Ugyan a „Reform“, a deákpárt erkölcsi organismusát oly erősen vitatja, hogy azt a kormányelnökség személyes kérdése meg nem ingathatja. Csak uj eszmék, czélok, változott államjogi helyzet idézhetnék ezt elő. Lónyay, ha Andrassy helyére lép, hogy a párt elveit tartja, az osztrák miniszterválság alkalmával, ehhez csatlakozott politikájával, bizonyította. Fusionális miniszteriumról, mint bizonyos oldalon beszéltek, már azért sem lehet szó, mert egyik párt sem akarja elismerni a másik követelése jogosultságát. A baloldal, a bekövetkező választásokra tekintettel, hevesebb támadásokat fog intézni, mi azonban csak a jobboldal szilárdabb consolidálását fogja előmozdítani.

Az „U. Lloyd“ a miniszterválsággal a pártválságot is összekötötte hozzá: Lónyay tevékeny, erélyes férfiú; de a deákpártban nem hiányoznak ellenségei. A miniszterelnökségre kandidált kereskedelmi miniszter Szilávy inkább fenttarthatná a párt egységét. A harmadik, a pénzügyér Kerkápoly a sok teendővel elhalmozott elnöki tüzára mellett a pénzügyit nem vezethetné.

A „Hon“ a helyzetben kellemes változást vesz észre: a bécsiek is „aruciffiget“ kiáltanak Andrassynek! Ez a beavatkozó bére. Ausztria 40 után jobban haragudott Oroszországra, mint Magyarország, Olaszország 1859. után Franciaországra jobban, mint Ausztria. Németország Ausztriára jobban, mint Dánia. Andrassy, kit a csehek gyűlölnék, kire a németek haragusznak, külügyér lesz — Isten s más valaki kegyéből. Ugy akar tenni Ausztriával, Csehországgal, mint Bismarck tett Németországgal; de Bismarck el volt készülve pénzzel, hadsereggel. Személyes ambíció Andrassyt nem vihette Bécsbe; neki tudnia kell Európa helyzetéről, mely az actiót közelebb hozza. Azt hiszi h/hetőség, hogy egy harcz a birodalom léteéért közelebb fogja hozni az egymástól most idegenkedő nemzeteket. Emlékezteti azonban őt a „Hon“ arra, hogy Napoleon-Olivier is elszámították magukat, s hogy vereség esetében ugyancsak meg leszünk verve.

A kolozsvár városi szerv. bizottság 20-as albizottságának munkálata.

(Folytatás.)

II-ik fejezet.

A polgármester.

6. §. A polgármester mint a város első tisztviselője képviseli a városi törvényhatóságot és e város egész területén a közigazgatást az 1870. XLII. tcz. VI. fejezetében körülírt felelősség mellett vezeti s intézi, minél fogva a teljes mérvben és kézzel készülőssel reabizott közigazgatási hatalom — törvényszerinti rendszeres és hatályos gyakorlásáért és folytonosságáért felelős.

7. §. Ő veszi át a várososhz intézett kormányrendeleteket, leveleket — jelentéseket, folyamodványokat és aláírja a jegyzővel együtt a város nevében kiállított okmányokat, leveleket és fölterjesztéseket. Ő a város pecsétjének őre.

8. §. Kiosztja az ügydarabokat a tanácsosoknak és kijelölt működésük körét; elnököl a tanácsüléseken.

9. §. Felügyeli, hogy a költségvetésben előirányzott bevételek a maga idejében és rendjén befolyjanak, illetőleg behajtassanak és az ez iránt fenforgó netáni akadályok a megfelelő eszközök által elháríttassanak; továbbá, hogy az előirányzott bevételek és kiadási tételek a költségvetésileg megállapított czélokra fordíttassanak; valamint arra is, hogy a tervezett építkezések és más közmunkák szabályszerint végrehajttassanak, általában pedig szorosan ügyel arra, hogy a költségvetésen túllépés ne történjék.

10. §. Utalványoz a házi pénztárra a költségvetés korlátain belül.

Ha azonban a költségvetésben előre nem látott, halasztást nem tűrő, de 500 frtot meg nem haladó oly kiadás szükségessége merül fel, melynek meg nem tétele közhatalányt vonna maga után; az utólagos jóváhagyás fenntartása mellett teljesíti; köteles azonban ezen

tett kiadást a legközelebbi bizottsági gyűlésnek felfejtő és igazoló indokaival együtt helybenhagyás végett bejelenteni.

11. §. Intézkodik és rendelkezik a fenálló törvények és rendeletek alapján az adó-, unjoncozási- és elszállásolási ügyekben.

12. §. Elsőhatóságilag jár el az ipar-, kereskedelmi és építészeti ügyekben és a vonatkozó törvények és rendeletek alapján intézkedik és rendelkezik.

13. §. Felügyeletet gyakorol a város költségén fentartott, illetőleg a város által segélyezett közoktatási intézetek felett és a törvények s törvényszerű rendeletek korlátain belül a város területén levő iskolákra azon befolyást gyakorolja, mely őt mint a törvényhatóság képviselőjét megilleti.

14. §. Ő jelöli ki azon egyéneket, kikből a bizottság a tizedkapitányokat választja, és felügyeli, hogy azok hatáskörükhöz tartozó, különösen közigazgatási teendőiket pontosan és eredménynyel teljesítsék.

15. §. A város minden ingó és ingatlan vagyonáról pontos és kimerítő leltárt vesz, illetőleg vétet fel s minden év elején azt megvizsgálván, az időközben netán előállott változásokhoz képest kijavítja.

16. §. A kormány rendeleteit és a bizottság határozatait végrehajtja. Ha azonban valamely kormányrendeletet a törvénybe ütközőnek, vagy a helyi viszonyok között károsnak, vagy épen kivitellennek vél: 24 óra alatt jelentést tesz a főispánnak s ennek távollétében felír az illető miniszterhez.

Ha a miniszter a felirat ellenében továbbra is fentartaná rendeletét és a polgármester a miniszteri leirat után sem érezné magát a rendelet végrehajtására kötelezettnek: a főispánnak azonnal jelentést tesz s annak rendeletére, vagy ha távol van, annak nevében a rendkívüli közgyűlést legelőbb 10 napra összehívja és a rendeletet a közgyűlés elé terjeszti, mely azt rögtön felvenni s tárgyalni köteles.

A közgyűlés felirata után is a miniszter által fentartott kormányrendeletet azonban azonnal és feltétlenül végrehajtja, valamint a szabadságos és tartalékos katonák berendelését s valamely az állam veszélyezett érdekei miatt halaszthatlan rendőri intézkedést tárgyazó kormányrendeletet is csak a végrehajtás után tehetvén bírálathoz tárgyalja.

A városi bizottságnak oly határozata, mely a költségvetés megállapítására, ingatlan vagyon szerzésére, kölcsönvételére, a költségvetésben elő nem forduló terhes szerződések kötésére vagy felbontására, új hivatalok rendszerezésére vagy fennállónak megszüntetésére vonatkozik s általában minden határozat, melyre nézve a törvény felsőbb megerősítést rendel: csak miniszteri jóváhagyással után hajtható végre — kivéve, ha a kormány a felterjesztéstől számított 40 nap alatt egyáltalában nem nyilatkozik, mely esetben a felterjesztett határozatok helybenhagyottaknak tekintendők.

(Folyt. követh.)

Emlékirat.

(Átadta ő felségének gr. Clam-Martinitz és Rieger, feleletül a cseh országgyűléshez intézendő kir. leiratnak Beust s Andrassy által megállapított tervezetére.)

(Vége.)

Ezzel kijelöltük a legszűkebb határt is, melyen belül az egyezkedést elérhetők tartjuk. — Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy mi e pillanatban, és azután a mi történt, alkudozásunkban már azzal a szabadsággal nem bírunk, a melylyel körülbelül a legszűkebb actió kezdetéig rendelkezhetünk. Akkor saját itéletünk, lelkiismeretünk volt zsinórmértéke törekvéseinknek, ország- és népiismeretünk szabálymértéke volt annak, a mit elérhetők tartottunk, mi magunk hárítottuk magunkra a felelősséget.

Mióta a legf. leirat alapján az országgyűlés hozzájárult indítványainkhoz, remélvén azt, hogy azok keresztülvitele biztosítva van, kötelességünké vált az, hogy az országgyűlés határozataihoz és az ezek keresztülvételét biztosító egyezségekhez ragaszkodjunk; az országgyűlést illeti tehát most a jöendő actió iránti határozat, és mi azért netaláni újabb javaslatok iránt ha ezek egyáltalán elfogadhatóknak tekintethetnénk, pártfeleink előleges itéletét kikérendők tartjuk.

Azért ma azon helyzetben lehetünk, hogy elbástyázzuk magunkat a jöendőben keletkezendő indítványok bizonytalansága mögött, és minden nyilatkozattól elálljunk.

Azon nyíltság, igazságérzet és lojalitás azonban, mely bennünket összes tárgyalásainkban vezetett, és melyhez mindvégiglen ragaszkodunk, az elhatározás e percében kötelességünké teszik, minden tartózkodás nélkül ismételni azon nyilatkozatunkat, hogy oly leirat után minőt említettünk, a birodalmi tanácsban való választások egész határozottsággal visza lesznek utasítandók, tehát a kiegyezési munkálat meg fog hiusulni; de nem a cseh országgyűlés lesz az, mely e szakadást előidézte, és ezt joggal hangsúlyozzuk, — mi azon öntudatban, hogy a miénket becsületesen megtettük ezen üdvtelen eseményért és beláthatatlan következményeiért a felelősséget magunktól visszautasítjuk.

Még csak egy és utolsó kötelességet teljesítünk, midőn egész határozottsággal övünk azon családostól, hogy a tárgyalások fonálát — ha most ily módon megszakadt — talán a legközelebbi jövőben ismét a pontnál föl lehetend majd venni. Ily megszakítás által, és eziránt ne ringassák magukat csalódásokban, az egyszer már megállapított kiegyezés, mely majdnem egy évi munka eredménye lévén, befejezéséhez még csak néhány hétig tartó szilárd kitartást igényelt volna, veszendőbe ment; a cseh nemzet, a cseh királyság ismét határozott és föltétlen ellenzéki álláspontra tér vissza, mely legalább is ugyanazon élességben fog nyilatkozni és ugyanazt a vaskövetkezésséget öli majd magára, melyben eddig megingathatlannak bizonyult be; és a bizalomnak alá-ásása, aláasása oly helyen, melyen ha egyszer kiveszett, aligha fog újból fölépülhetni, azzal fenyeget, hogy a szakadás orvosolhatlanná fog válni.

A jelenlegi országgyűlés a nép jognézetével összhangzóan nem tekinté magát az ország államjogilag felhatalmazott képviselőjének, és kijelenté, hogy csak azért ül össze, hogy a kiegyezkedés útját egyenesse. Ha e kiegyezés meghiusul, akkor egyáltalán nem látható be az, vajjon a jelenlegi országos szervezet formáiban egy, cseh országgyűlés lehetséges lesz e megint, és miként? De akkor örökre el lenne zárva az alkotmányos ut minden kiegyezési művellet előtt is.

E mozzanatok fontosságát jó lenne latba vetni, mielőtt oly határozatok hoznának, melyek megmásíthatlanok, melyek következményei orvosolhatlanok.

KÜLFÖLDI HIREK.

A „Prov. Coresp.” 8-ról egy ily című cikkben „Mecklenburg és a birodalom” kiemeli, miszerint a mecklenburgi kormány és rendek öszinte törekvése mellett bizony remélhető, hogy nincs szükség erkölcsi nyomásra arra nézve, hogy üdvös célhoz lehessen eljutni, s a belbékét ismét helyreállítani.

Ugyanezen lap megemlíti a ruméniai vasutgynek előkészített kielégítő megoldását. — Szükségesnek látszik, a kötelezvények birtokosságaitra figyelmeztetni, hogy a számukra följárult ut hihetőleg egyedül alkalmas arra, hogy birtokuknak legalább egy részét megmenthessék, s hogy ezért siessenek, még a határidőnek nov. 12-ig lejártá előtt ezen utra lépni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, november 14.

— **Király ő felsége** Toldy Ferencz kiváló tudósunkat, ötven éves írói jubilauma alkalmából a Lipót-rend lovagkeresztjével díszítette fel.

— **Az igazságügyi miniszter**in befejezte a munkát, mely a községeknek a járásokba való beosztását tartalmazza. A munkát már nyomtatás alatt van.

— **A Szent István koronája** alatt levő gör. kath. egyház egy érsekséggel és három püspökséggel bír (várad, lugosi és szamosújvári.) — Az érsekség alatt 10 archidiaconatus, 20 esperesség, 718 parokhiából áll, 379,838 lélekkel. Nagyvárad püspöki kerület áll

6 archidiaconatusból, 20 esperesség és 167 parokhiából, 121,291 lélekkel. A lugosi kerület 5 archidiaconatus, 16 esperességet és 153 parokhiát foglal magában, 98,007 lélekkel. A szamosújvári püspöki kerületnél 8 archidiaconatus, 44 esperességet és 528 parokhiát találunk 423,130 lélekkel.

— **A két dunai monitor**: „Lajtha” és „Maros” építése már be van végezve. Utóbbi már próbatúját is megtette, rövid időn Bécsbe fog érkezni.

— **A szent-pétervári haditanács** által 1870. évi aug. 29-én hozott s legfelsőbb szentesítést nyert határozat értelmében Oroszországban az évenkénti állandó puszkapor-készletnek 1 millió pudból (40 millió font) kell állani. Mindazonáltal folyó évi január 1-én csak 700,000 pud volt készben, melyhez azonban a 120,000 pudból álló folyó évi gyártmány számítható. Ebből az év folyamán alatt katonai és magánüzemokra 100,000 pud használtatván el, marad csak 720,000 pud, mely a hadi szükségleteket nem fedezi. A hiány pótlása tekintetéből rendelt adatot ki, hogy 1872-diktől kezdve évenként 180,000 pud puszkapor gyártassék.

— **Maroszek** képviselő bizottmánya f. hó 7. 8. és 9-ik napjain közgyűlést tartott, melyen egyebek közt feliratot határozott a kormányhoz, melyben érintetvén, hogy az eddigi tapasztalatok szerint a kinevezéseknél az 1869. IV. t. cz. 4. §-ának rendelkezése nem tartván kellő figyelembe, ép azért a szervezés alatt levő bírósági állományok betöltését illetőleg felkéri az igazságügyminisztert, hogy azokra az idézett törvény értelmében a marosvásárhelyi kir. törvényszék kerületének kebeléből való képes egyének neveztesse ki.

— **A kotsárdi vasúti szerencsétlenségről** ezeket írja egy szemtanu a „Herm. Ztg.”-nak. A gőzmozdony személyzete mulatságra adta magát Borbándon. A kavicsbordó vonat, mely a Gyulafejérvár melletti kavics gödrökből rakodva szokott indulni naponta Kotsárd felé Tövisre érkezett s kétszer is megkérdezte táviratilag: szabad-e a pálya s a kapott igenlő feleletre este 10 órakor tova indult maga előtt tolván a mozdony a már leürített kavicsbordó szekereket. Ez alatt a Borbándon mulatott urak is elindultak Tövis felé elől fogván a fütellen 56. számú mozdonyt. Mindkét locomotiv hátul levén befogva a jelző lámpákat nem lehetett észre venni, s így Kotsárdnak felső végén megtörtént az össze-ütkezés oly erővel, hogy sok kavicsbordó szekér s az 56-ik számú mozdony teljesen összezútotat s több ember élet is odaveszett. Mint szemtanu írja, vasúti személyzethez tartozók állítják, hogy ilyen borzasztó rombolást még nem láttak; négy kavicsbordó szekér is áll egymáson s azok tetejében az 56-os mozdonyt úgy, hogy az egész több mint 5 öl magas toronyhoz hasonlítot. Eddig 5 halottról s több súlyosan sebesültről tudnak; az emberi hullák összevissza szagatott húsdarabokhoz hasonlítotak; a kavicsbordó szekerek vas alkotrészei, kerekéi mint valami gyenge szegek valának széttrve.

— **A legénye-mihályi vasúti távirda állomás** a magy. éjszakkéleti vasútvonalon magánúrsürgönyök felvételére is felhatalmaztatott.

— **Szerencs, Bodrog-Keresztur, Liszka-**

Tolesva, Sárospatak és S. A. Ujhely vasúti távirda állomás a magy. éjszakkéleti vasútvonalon magánúrsürgönyök felvételére is felhatalmaztatott.

— **A tenger alatti alagút** elkészültéig Francia-és Angolország között a francia kormány tanulmányoztatja egy óriási hajó által leendő közlekedés tervét, mely hajó harmincz waggont lenno képes egyszerre szállítani s egy óra és 10 perc alatt tenné meg az utat a csatornán. Ez e hajó számára a Calaisitól tíz kilométernyire építendő kikötő tervét Dupuy de Lome tanulmányozza.

— **Kuriozum.** Az aradiak hiába vártak e hó 8-án Pestről levelet és hírlapokat. A vasúti vonat ugyan megérkezett a szokott órában, de a pesti posta nélkül. Képzelték, hogy ez oly élénk kereskedelmi s oly irodalompartoló városban nem maradhatott minden kellemelen hatás nélkül. Végre kiderült, hogy tévedésből az egész pesti csomagot Moszkvába exdiálták.

— **Wallace Richard** angol milliomas, ki bőkezűen segélte az ostrom alatt a párisiakat, jelenleg egy roppant terjedelmű kórházat szándékozik honfirtársai számára építeni Párisban a Revolte-utczában. Ez épület 700,000 frankba kerül s teljesen az építő költségén tartatik fen, s pedig az évi kiadás legkevesebb 150,000 frankot fog tenni.

— **A maros-vásárhelyi kerületi-iskolai tanács** f. hó 8-kán tartotta meg évnegyedes gyűlését, melyen a városi iskolázás vitás tanárválasztását megerősítette, s így már jogosan várakozást táplálhatunk úgy aziránt, hogy az annyira élére állított vitás tárgy miatt felingerelt kedélyek végkép lecsillapulnak, mint szintén aziránt is, hogy M.-Vásárhely iskolázása a polgári iskolát már most mielőbb életbe lépteti, s a város és polgársága legintótosab érdekelteket szemelőtt tartásával nem fog késmi azt a korszerű igényeknek megfelelően berendezni s a lehető legnagyobb virágzásra emelni.

— **Bukurestben** az ismert harangöntő Wolff hirtelen elhalván, hátramaradt özvegye társakat szeretne kapni a jól berendezett gyárba (Strada Poducalitz Nr 35 a Beserica Sv. Elie mellett) vagy e sok száz harangot öntött gyárt szabad kézből eladja. Erről kívánja általunk üzletársait értesíteni, kiknek becses megkeresést Wolff Katharina cím alatt várja el Bukurestben.

— **Kimutatása** a magyar keleti vasut üzleti bevételeinek nagyváradi-kolozsvári részvonal, 20 mérföld. 1870. okt. hóban utasok száma 13,308, podgyász, gyors-és teher-árak vámmáza 143,594, bevételük személyekért 21,282 frt 86 kr, podgyász- és gyorszállítmányokért 2,044 frt 99 kr, teherárakért 32,034 frt 47 kr, összesen 55,362 frt 32 kr. 1871. október hóban ut. sz. 16,051, p. gy. és teh. ár. v. m. 184,515, bev. sz. 20,695 frt 51 kr, po. és gy. szál. 2,166 frt 44 kr, teh. ár. 35,208 frt 76 kr, ösz. 58,070 frt 71 kr. Január 1-től sept. 30-ig ut. sz. 133,680, p. gy. és teh. árak v. m. 1,595,402, bev. szem. 179,297 frt 58 kr., p. é. gyors szállítmányokért 16,028 frt 48 kr., teherárakért 336,959 frt 09 kr., ösz. 532,285 ft 15 kr. Összesen ut. sz. 149,731, po. gy. és teh. ár. v. m. 1,779,917, bev. sz. 199,993 frt 09 kr, po. és gy. szál. 18,194 frt 92 kr, teh. ár. 372,167 frt 85 kr, ösz. 590,355 frt 86 kr. Pesten, 1871. november 10-én. A főigazgatóság.

— **A m.-ludasi kisegítő pénztár** egy letig. Bevétel: Pénztári maradék augusztus 31-ről 98 frt 88 kr., Részvényből 60 frt., Kezelésből 12 frt., Kamatból 165 frt 72 kr., Havi pótlékból 85 frt 50 kr., Betételből 2202 frt 43 kr., Lejárt váltókból 4917 frt. Összesen 7541 frt 53 kr. Kiadás: Kamatra 6841 frt., Léiratás 570 frt., Irodai költség 54 frt 81 kr. Összesen 7465 frt 81 kr. Összes bevétel 7541 frt 53 kr., Összes kiadás 7465 frt 81 kr., Pénztár állás 75 frt 72 kr. M.-Ludas 1871 november 1-ső. Hantz Pál, aligazgató, Nyerges József, pénztárnok, Karacs Antal, könyvvezető.

— **(Necrolog.)** Schütt és altenburgi Mattatis Seethal Ferencz a legmélyebb fájdalommal jelenti, úgy maga, mint nagyanyja gróf Kálnoki Adámnó és nagybátyja nemes Háromszék főkirálybírája gróf Kálnoky Dénes nevében forron szeretett testvére, illetőleg unokája és öse érdem kereset cs. k huszár százados Schütt és Altenburgi Seethal Jánosnak folyó hó 27-én reggel fél hat órakor életének 33-ik évében a halotti szentségek felvétele után szélhűdés következtében történt gyászos kimúlát. Béke poraira! A boldogult hideg tetemei folyó 30-án délután 3 órakor fognak Seps-Szentiványt örök nyugalomra tételni. Az engesztelő áldozat november hó 6-án Seps-Szent-Györgyön reggeli 11 órakor fog a mindenek Urának bemutatni, melyre minden rokonok és barátok zsomoruan meghívának.

Nemzeti színház. Szerdán, november 15-kén „Rigoletto.” Opera 4 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Nov. 10-ről: 5% Metalliques 57.40. 5% Nemzeti kölcsön 67.40. 1860-diki államkölcsön 99.25. Bankrészvények 793. Hitelrészvények 304.10. London 116.60. Ezüst 116.75. Cs. kir. arany 5.59. Napoleondor 9.33.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.—. Temesi 78.50. Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon —.—.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

Nyilttér.

(277) 40—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfiert) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-ső emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

III. **Beküldetett.** 24.
Minden betegnek erő és egészség, orvosák és költség nélkül.

Revalescière du Barry Londonból.

Minden szenvedőknek egészség a delicat Revalescière du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségeket gyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, hügyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, állanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, emelygést és hányást még

a terhesség alatt is, hügyfeszít, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak:

Elismervény sz. 48.421.

Ujvár, Magyarországon.
Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorajakkal s nyálkassággal kellett küzdenem. E bajoktól megszabadított a Revalescière tizenégy napig használta.
Göten, Stajerhonban, u. p. Birkfeld, 19. dec. 1869.
Igen tisztelt ur! Szívesen és kötelességemből kifolyólag bizonyítom a Revalescière jó hatását, a mint

az sok oldalról tudomásra is lön hozva. E jeles szer borzasztó lélegzési nehézségtől, kínos köhögéstől, torokfájástól, szélkörtől és gyomorkörcsöktől mentett meg, melyekben sok év óta szenvedtem.

Steininger Vincze, nyug. lelkész.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalescière felnőtteknél és gyermekeknel 50-szer behozza árát gyógyszerkekkel szemben.

1/2 fontos bádög szelenezékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt., 12 1/2 20 frt., 24 1/2 36 frt.

Revalescière csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 ft. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Töröknel, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvártt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és föltér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszereszeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

(21) Árverési hirdetés.

Ezenal közhírré teszi alóliit igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálogkölcsön-intézetnél elzalogosított s folyó évi október hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az I. osztályu tárgyak, u. m. ruhanemük, háziesszközök, árúk stb. árverése lesz

folyó évi december 11-én.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-nemük, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi december 14-én.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek. Figyelmeztetés! A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladár kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átírni, a már eladár tárgyakból a bejött többlet hasonlólag őt illeti.

A vevő tartozik a vételárát rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.
Kolozsvártt, november 10-én 1871.

A hitelbank és zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

2—3 Eladó mén!

Zeyk Józsefnél, Gombáson, öt évig használt 12 éves mén, neve Nyil, apja Hartney Stein, anyja Vielka, országos ménes könyvbe jegyzett telivér. Értekezhetni a tulajdonosnál, vagy gazdatiszjével. Utolsó posta Nagy-Enyed.

Eladó borszöllő fajok M.-Gombáson!

1. Darbenet franc	1000-re	25 frt.	100-za	3 frt. 50 kr.
2. Alex Muskotály	1000	24	czollosnak	20
3. Croquan Muskotály	1000	24	”	20
4. Som és Léányka	1000	18	”	18

Megrendelések és pénzek Dávid Antal-hoz Kolozsvártt intézendők.

Az államtól biztosított nagy pénz-kisorsolás

kedvező esetben 100,000 pr. tallér

nyereményt tartalmaz, valamint 60,000, 40,000, 20,000, 16,000, 12,000, 10,000, kettő a 8000, 6000, négy a 4800, 4400, öt a 4000, öt a 3200, hét a 2400, huszonegy a 2000, három a 1600, harminczhat a 1200, százkettő a 800, kétszázhat a 400, kétszázötvenhat a 200, háromszáznyolcvanegy a 80, és 27,950 a 40, 20 tallér sat.

E nagy és biztosított pénzkisorsolás huzása hivatalosan van megállapítva s már

a f. é. december 20-án megtörténend. Erre, az összeg be- küldése mellett

1 egész ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 3 frt. 50

1 fél ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 1 frt. 75

1 negyed ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 1 frt. —

melyeket a legközelebbi vidékekre is pontosan és titoktartással megküldök. Nyeremény összegek és nyeremény lajstromok az eldöntés után azonnal következnek.

Tessék tehát a szerencsétől különösen kegyelt 1—15 (324) Hekscher Sigmund bankházában Hamburgban mielőbb és bizalmasan fordulni.

(3) 2294 N. 1239 H. 3—3 Tudományos vélemény dr. Popp J. G. cs. k. udvari fogorvos ur Anatherin-fogpastája felett.

Dr. Popp J. G. cs. k. udv. fogorvos ur, Stadt, Bognergasse Nro. 2. kitünő Anatherin-fogpastáját gyökeres vizsgálat alá vettem, miután azon általános tudományos érdek, mely ez oly annyira elterjedt fogszerthez kapcsolódik, már magával vizsgálóból kiderült, hogy Popp J. G. cs. k. udv. fogorvos ur Anatherin-fogpastája a maga nemében valóban egyetlen szer, miután valóban a legvalószínűbb növényi és ásványi anyagokat tartalmazza, melyek a száj és fogbajok minden nemében a legnagyobb hatást és győgyerőti tanúsítják, úgy hogy e „fog-készülék elvitázhatlannal a legkitünőbb tulajdonságú”, „száj és fogszert.” Azonban e fogpasta, kitünő alkatrészenél fogva, különösen a legelőnyösebb szer a legkülönfélébb nemű fog- és száj-rothadások ellen, mely tekintetben egyetlen hasonló nemű szer által sem mulathatik fölül. S ennek is meg van a maga igen természetes oka, mert a dr. Popp-féle fog-pasta győgyerejű alkatrészen kívül még a czélnak legmegfelelőbb anyagokat tartalmazza, a fogak legtekélyesebb tisztítására, mi által épen mindennemű száj- és fogrothadás eltávolítatik. És így dr. Popp J. G. cs. k. udvari fogorvos ur Anatherin-fogpastája összes tulajdonságai után egyszersmind a legjobb és legerőteljesebb fentartó szer mindennemű száj- és fogbetegségek ellen, mit is részrehajlatlanul, s az igazság érdekében ezennel kijelentek, s nevem aláírása és pecséttemmel ellátva bizonyítok.

Berlin, 1869. június 28.

Dr. HESS,

porosz kir. hites gyógyszerész és I. osztályu vegyész; tudományos vizsgálója és szakértője az orvosi, gyógyszerész, műtani, vegyszert és életrendi tárgyaknak, s mindennemű fűszerek és gyármanjoknak.
Kaphatók: Kolozsvártt Wolff J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Binder gyógy-szereszek és Karvázy J. Tordán: Wolff gyógyszerész, Deesen: Bärenm. Samuel és Roth gyógyszerész. Déván: Bosniaki és Gergely gyógyszerész. Medgyesen: Fölbért gyógyszerész. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszerész. M. Vászárhelyt: Fogarasi D. Szászvárosban: Leonhardt Szász-Régenben: Traugott és Wachner Zilahon: Weisz gyógyszerész. Szilágy-Somlyón: R. Tarsa Ign. Szamosújvártt: Piacsin-tár és fia gyógyszerész. Bethlenben: Bernardi gyógyszerész. Bánffy-Hunyádon: Holczler gyógyszerész. Tekében: Wagner gyógyszerész. Károly-Fehérvártt: C. Zangert gyógy-szerész. Balázsfalván: C. Schieszl gyógyszerész. Bösözmenyben Lányi J. gyógyszerész. Nagy-Bányán: Papp gyógyszerész. Nagy-Károlyban: Jellinek gyógyszerész. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszerész. N.-Szabonben: Sill Mih., Müller gyógyszerész. Zöh-ner, Steiner, Brassóban: Fabik gyógyszerész. Jekelius gyógyszerész. Segesvártt: Teutsch J. B. Misselbacher. Beszterczen: Dietrich és Fleischer, Tergovits Ed. Nussbeck, Textoris G. M. Gy.-Szt.-Miklóson: Mikó M. Sz.-Udvarhelyt: Beczsi Ern., Temmer E. Brassóban: v. Müller gyógyszerész uraknál.